

Vragen ex art 35 RvO over de snel verslechterende kwaliteit van het water in N2000 gebieden, met name in het Bunder- en Elsloërbos en de daar dreigende uitsterving van biotopen, zoals de vuursalamander - bestemd voor schriftelijke beantwoording

AWP - fractie
Maastricht 26 augustus 2024

Aan het Dagelijks Bestuur (DB) van het Waterschap Limburg,

De waterkwaliteit is op dit moment een grote bron van zorg.

Ter ondersteuning daarvan breng ik 2 rapporten onder de aandacht van uw DB:

1. Eindrapportage Bunderbos B-WARE

2. Nederlandse kalktufbronnen, de meest vervuilde bronnen van Europa.

Als zelfs in N2000 gebieden een optimale kwaliteit niet meer gegarandeerd kan worden dan is er veel mis.

Vervuiling in N2000 gebieden en de daarin liggende bronbeken zoals in het Bunder en Elsloërbos ontstaat niet ter plekke maar deze vervuiling is door het toedoen van menselijk handelen ontstaan. Voor het voorkomen van deze watervervuiling is zowel de Provincie als het Waterschap verantwoordelijk.

De waterkwaliteit is van levensbelang voor mens en dier. De extra wake up call voor de bedreiging van de waterkwaliteit wordt in het Bunderbos door de uitstervende vuursalamander gegeven.

Het Bunderbos illustreert dat de bescherming en het behoud van biotopen samenvalt met het beschermen van de levensvoorwaarden voor de mens, zowel m.b.t. zijn gezondheid (watervervuiling/gif) als zijn materiële belangen betreffende de bescherming tegen wateroverlast/overstroming.

In het Bunderbos dient de Waterkwaliteit URGENTIE te krijgen. Anders verliezen we biotopen als de vuursalamander definitief.

Urgent is ook de aanleg van opvangpoeltjes rond de Leukderbeek. Binnenkort zullen er hopelijk weer vuursalamanderlarven worden afgezet in de Leukderbeek

en hebben deze meer kans om te overleven, wanneer ze worden overgezet in 'kraamkamers'.

De noodzaak van de ook door uw DB voorgestane duurzame oplossing van de problematiek in het Bunderbos valt samen met het belang van de omwonenden. Dat belang vereist dat vaart gemaakt wordt met het duurzaam oplossen van de waterproblematiek van het Bunderbos.

Het uitspoelen leidt namelijk tot ernstige water- en sedimentoverlast voor de bewoners van de huizen aan de Hulserstraat, Oostbroek en de Andreas Sauerlaan in Geulle.

Daarbij komt dat vervuild water ook onder de huizen van het Geulmondgebied het leefklimaat voor de mens aantast en aanzienlijke schade aanricht.

Ook voor deze bewoners is een fundamentele duurzame oplossing van groot belang. Het probleem is bij uw DB en de gemeente al jaren bekend.

Op de site van het Waterschap staan de eerste concept plannen

<https://www.waterschaplimburg.nl/@7325/leukderbeek-leukdervoetpad/>

maar deze lijken sinds 2023 geen vervolg te krijgen.

Het Leukdervoetpad als onderdeel van het Bunder- en Elsloerbos is qua waterkwaliteit de resultante van wat op de plateaus mis gaat. Jarenlange besproeiing komt nu via het grondwater naar buiten. Niet alleen de vuursalamander heeft te lijden, ook unieke plantensoorten in deze bossen. Doordat de Grensmaas teveel grind bij Ifteren en ten noorden van Geulle a/d Maas heeft afgegraven en daarvoor een kleideklaag in de plaats heeft gelegd, nota bene met toestemming van de Provincie, kan het horizontaal stromende grondwater incl. de vervuiling geen kant op. In het Geulmondgebied heeft inmiddels zo'n 50% van de woningen last van grondwater, een onprettig idee dat daar de komende tijd nog vervuild water aan wordt toegevoegd. Die vervuiling zit straks onder de huizen. Waarbij moet worden aangetekend dat een projectontwikkelaar 120 à 130 huizen in het gebied wil gaan bouwen. Doordat het grondwater westwaarts geblokkeerd is, zal het vanuit Bunde een weg gaan zoeken naar het noorden (Brommelen, Geulle, Elsloo) alvorens het een weg naar de Maas vindt.

Door de plateaus als wateropslag te gaan gebruiken (plan Lambèr Paping) valt mogelijk nog iets aan de grondwaterkwaliteit op termijn te verbeteren/herstellen (meer grondwaterdoorloop). Het plan voorkomt tevens te grote afstroompieken = wateroverlast. Twee vliegen in één klap.

Vraag 1 a: Ben u bereid om initiatieven te nemen om het Plan Lambèr Paping te realiseren? https://www.youtube.com/watch?v=BmWiYOz_ib4
Zo nee, waarom niet en welke alternatieven staat u als DB voor.

Vraag 1 b: Hoe staat het met de tijdsplanning voor het realiseren van de duurzame plannen die uw DB zelf voorstaat om de waterproblematiek in het Bunderbos en het Elsloerbos op te lossen?

Vraag 1 c: Hebben het Elsloerbos en het Bunderbos dezelfde prioriteit in uw planning?

Vraag 1 d: Met betrekking tot Elsloo vraagt mijn fractie extra aandacht voor de nog steeds voortdurende zeer onbevredigende situatie rond de Hemelbeek. Zie voor de actuele stand van zaken: <https://elsloo.info/nieuws/nieuws-dossiers/3573-hemelbeek-zorgt-voor-constante-overlast>

Hieruit blijkt dat er half werk is geleverd en de bebording ter plekke lijkt te suggereren dat het nog enige tijd gaat duren voordat er concrete resultaten worden geboekt.

Vraag: kan het DB aangeven wat de huidige stand van zaken is, welke concrete maatregelen op de planning staan en of .het werk versneld afgerond kan worden?

Vraag 2: Mijn fractie wil uw DB expliciet attenderen op bijgaand artikel uit het Natuurhistorisch Maandblad, waarin wordt geattendeerd op het feit dat er een duurzame oplossing nodig is om de toekomst van de vuursalamander in het Bunderbos veilig te stellen.

Uit de analyse in dit artikel blijkt dat de voorkeur uitgaat naar het opheffen van het Leukdervoetpad, dat nu midden door de habitat van de vuursalamanders loopt.

Daaruit volgt dat de oplossing zoals het Waterschap in haar plan nu heeft opgenomen, om het Leukdervoetpad met grastegels opnieuw te verharderen en dammetjes te maken aan de kant van de Leukderbeek niet past in een duurzame oplossing.

Vraag 2 a: Bent u bereid dit plan bij te stellen in lijn met de analyse in het vermelde artikel?

Vraag 2 b.: Onderschrijft u met mijn fractie het uitgangspunt dat ten allen tijden voorkomen moet worden, dat er opnieuw hemelwater met sediment over het Leukdervoetpad omlaag komt en eindigt in de Leukderbeek die een belangrijke biotoop van de vuursalamander is?

Vraag 2 c: Onderschrijft u de noodzaak dat voor een duurzame oplossing de grote hoeveelheid sediment in de Leukderbeek grotendeels verwijderd zou moeten worden? En dat de beek opgeschoond moet worden naar de eerdere natuurlijke staat, met 'kraamkamers' voor jonge vuursalamanderlarven? Toelichting: Dit zou prioriteit moeten krijgen, in verband met de voortplanting van de vuursalamanders.

Daarnaast is de waterkwaliteit van de bronbeken een zeer belangrijk item dat aandacht behoeft.

Reeds eerder is onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bronsystemen en hieruit blijkt dat de kwaliteit van het bronwater bronnen van zorgen zijn. (zie bijgaand artikel Alfons Smolders uit Natuurhistorisch maandblad)

Vraag 3 a: Onderschrijft u dat een goede samenwerking tussen alle betrokken partijen onontbeerlijk is om met vereende krachten tot het ook door u voorgestane duurzame plan te komen, waarbij ook de vuursalamander voor Nederland wordt behouden?

Vraag 3 b: Hoe verloopt terzake de samenwerking met de andere partijen en doen zich daarin knelpunten voor die tot vertraging in de planuitvoering hebben geleid?

Vraag 4: De vervuiling van de waterstromen in het Bunderbos heeft een historie. Er is veel verontreinigd water terecht gekomen in de bodem van de plateaus van Schimmert en Margraten wat zich nu via het grondwater in het Bunderbos manifesteert. Dat veroorzaakt onder andere de bacteriegroei die de vuursalamander nu bedreigt en dadelijk de bewoners van het Geulmondgebied.

Bent u bereid onafhankelijk onderzoek naar de vervuiling en de verstoring van de grondwaterstromen te entameren? En daarvoor het overleg aan te gaan met de Provincie Limburg, Rijkswaterstaat en gemeenten?

Vraag 5: De problematiek van de vervuilde waterhuishouding in het Bunderbos en Elslooerbos staat als negatief voorbeeld voor de algehele vervuiling van ons water en getuigt ook van de milieubedreigingen en aantasting van de kwaliteit van ons drinkwater.

De waterleidingmaatschappij is voor haar product volledig afhankelijk van het Waterschap en de Provincie Limburg.

De provincie en het waterschap zijn volledig verantwoordelijk voor de kwaliteit van het water in de bodem en gedeeltelijk voor de kwaliteit van het Maaswater (daarvoor staan meerdere partijen aan de meetlat).

Op alle mogelijke manieren wordt het water in de bodem en aan de oppervlakte vervuild, via de lucht, de bodem, maar altijd is menselijk handelen hieraan schuldig.

Vraag 5 a: Onderschrijft het DB onze visie dat het beschermen van drinkwaterputten door alleen beschermingszones geen duurzame oplossing is

omdat Limburg ondoordringbare aardlagen heeft waarboven regenwater, inclusief de opgenomen humane vervuiling zoals die van de landbouw zich horizontaal beweegt en ook in drinkwaterbeschermingsgebieden doordringt?

Vraag 5 b: Onderschrijft het DB het inzicht dat het slaan van steeds diepere putten voor schoon drinkwater slechts een tijdelijke oplossing is - en “uitstel van executie” is, nog los van wat dit met de bodem gaat doen?

Vraag 5 c: Ziet het DB met onze fractie de verslechterende kwaliteit van het water in N2000 gebieden, zoals het Bunder- en Elsloerbos met hun unieke natuur en biotopen zoals de Vuursalamander niet als een graadmeter voor een zorgwekkende verslechterende situatie? En dat de daadwerkelijke zorg en inspanningen voor de water-afhankelijke natuur ook een graadmeter is voor de kwaliteit van overheidsbeleid op dit gebied?

Vraag 6: Is er een overzicht van watervervuiling, zoals in bronbeken, in Limburg? Zo ja, wilt u deze aan ons verstrekken? Zo nee, wilt u bevorderen dat dit overzicht tot stand komt? Wilt u aangeven welke vervuiling per locatie plaatsvindt/ heeft plaatsgevonden en wie de veroorzaker van deze vervuiling is?

Vraag 7: Wat gaat u, in overleg met de Provincie Limburg, doen om deze watervervuiling in N2000 gebieden, maar ook in andere gebieden, daadwerkelijk zo snel mogelijk te stoppen?

Vraag 8: Welke visie heeft uw DB t.a.v. het voorkomen van vervuild regenwater van akkers het N2000 gebied in loopt, boven- en ondergronds en over het gebruik van milieuvervuilende producten in o.a. de landbouw en industrie?

Vraag 9: Is uw DB bereid om in het verband van de Unie van Waterschappen te agenderen dat het reinigen van water door de waterleidingmaatschappijen ons als samenleving in de loop van de tijd veel meer gaat kosten dan de kosten van maatregelen die voorkomen dat het water vervuild wordt en bent u bereid zodanig op te treden dat er aangescherpte wetgeving tot stand komt om de waterschappen in staat te stellen met watervergunningen giflozingen te verbieden en daarop actief te handhaven?

Met vriendelijke groet,

Marja Hilders, fractievoorzitter AWP

Tel: 0618364978

3 bijlagen: informatie over de dreigende uitsterving van de salamander en rapportages